

13.10.2011

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asia: HE 59/2011 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2012

Yleistä

Hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi 2012 Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen (mom. 29.40.51 ja mom. 29.40.53) myöntämisvaltuutta (282 250 000 miljoonaa euroa) esitetään vähennettävän yli 32 miljoonalla eurolla. Tämä merkitsee noin 12,75 prosentin vähennystä Akatemian myöntövaltuuteen.

Tutkimusrahoituksen ja valtuuden pienenemisellä on useita kielteisiä seurauksia, mm.1) kilpailu tutkimusrahasta kiristyy entisestään, jo nykyisellään Suomen Akatemia voi myöntää tutkimusrahoitusrahoitusta alle 20 %:lle hakijoista, 2) Suomen Akatemian mahdollisuus rahoittaa korkeatasoisia hankkeita vähenee ja yhä enemmän erinomaisia hankkeita jää ilman rahoitusta, laskennallisesti tämä merkitsisi, että yli 60 uutta akatemiahanketta jää käynnistymättä, jos koko leikkaus kohdistetaan akatemiahankkeisiin, 3) yliopistojen tutkimustyön määrä supistuu, koska yli 80 % Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta myönnetään yliopistoissa työskenteleville tutkijoille ja 4) supistuvien rahoitusmahdollisuuksien seurauksena on ilmeistä, että tutkimusrahan väheneminen merkitsee lisääntyvää tutkijoiden työttömyyttä.

Tutkimusmäärärahan ja myöntövaltuuden leikkaamisen lisäksi Suomen Akatemia näkee puutteellisena tutkimusinfrastruktuurien rahoituksen sekä suorastaan kestäättömänä Akatemian toimintamenojen (mom. 29.40.01) tilanteen.

Tutkimusinfrastruktuurien rahoittaminen

Valtion talousarvioesityksessä tutkimusmäärärahojen mitoituksessa (mom. 29.40.51 ja mom. 29.40.53) ei ole otettu riittävästi huomioon tutkimusinfrastruktuurien rahoittamista. Suomen Akatemian tavoitteena on pitkäjänteisesti kehittää suomalaisten tutkimusympäristöjen tutkimusinfrastruktuureja, tukea suomalaisten tutkimusryhmien osallistumista kansainvälisiin infrastruktuureihin sekä vahvistaa rooliaan kansallisen ja eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuuripolitiikan valmistelijana ja toteuttajana. Tämä edellyttää riittävän (40 miljoonaa euroa vuonna 2011 ja 30 – 40 miljoonaa euroa/ vuosi vuosina 2012, 2014 ja 2015) rahoituksen kohdentamista tutkimusinfrastruktuureihin. Akatemia on saanut yhteensä (mom. 29.40.51) 7 900 000 euroa tutkimusinfrastruktuurien rahoittamiseen, joka koostuu 6 450 000 euroa myöntämisvaltuuteen sitomatonta tutkimusinfrastruktuurien ja 1 450 000 euroa tutkimusinfrastruktuurihankkeiden (ICOS- hanke ja biotieteiden hankekokonaisuus) rahoitukseen.

Akatemian toimintamäärärahat ja valtion tuottavuusohjelma

Suomen Akatemian toimintamäärärahat ovat vuoden 2012 talousarviossa riittämättömät (12 806 000 euroa), kun vuonna 2010 Akatemian toteutuneet toimintameno olivat 14 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 toimintameno budjetti on 14,4 miljoonaa euroa, kun määräraha on 13 038 000 euroa. Erotus vuonna 2010 ja 2011 on katettu ja katetaan siirtävistä eristä, mikä ei tulevina vuosina voi enää jatkua.

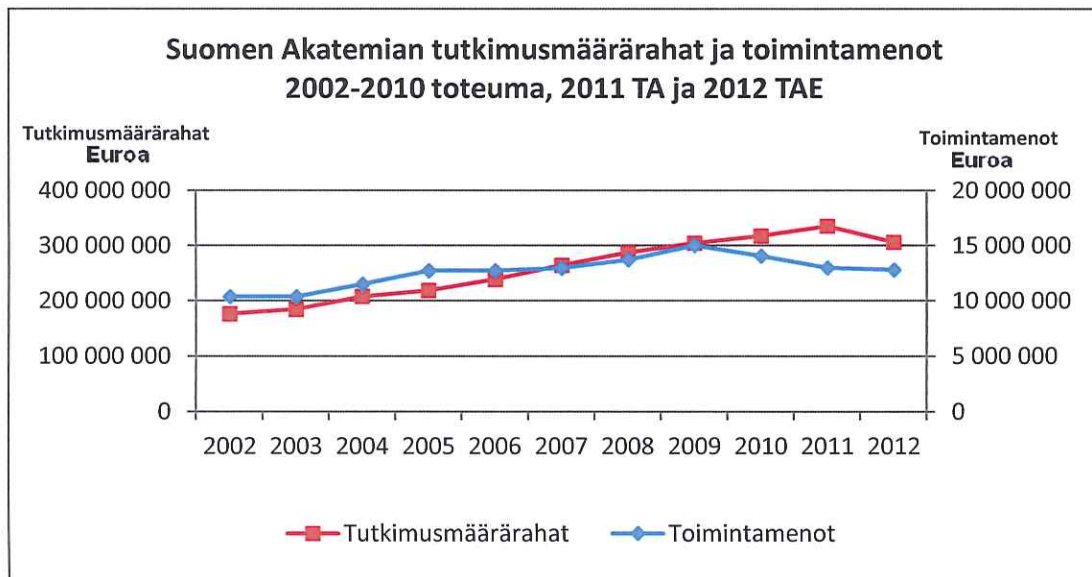
Suomen Akatemian joutuu vähentämään henkilöstömääräänsä valtion tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tämä uhkaa Akatemian edellytyksiä toteuttaa laadukkaasti sille annettuja tehtäviä ja strategisia tavoitteita, kun samanaikaisesti tehtävät monipuolistuvat ja käyvät entistä vaativammiksi. Myös edellytykset reagoida oikea-aikaisesti tutkijakunnasta tuleviin aloitteisiin ja tarpeisiin ovat rajoitettuja. Selvitäkseen erittäin haasteellisesta tilanteesta, Suomen Akatemia priorisoi tehtäviään ja pyrkii sopeuttamaan toimintansa vähenevään henkilöstömäärään. Tästä huolimatta tilanne muodostaa kriittisen riskitekijän Suomen Akatemian toiminnalle.

Vuodesta 2010 Akatemian toimintamenoja on rasittanut merkittävällä tavalla (393 000 €/v.) myös palvelukeskusasiakkuus, johon virastot on velvoitettu siirtymään. Vuoden 2011 ennakoitu arvio palvelukeskusasiakkuudesta maksaa Akatemialle 468 000 euroa. Kustannuksia on vaikea leikata, koska palveluntuottajaa ei saa valita.

Akatemia esittää, että sen osalta tuottavuusohjelman henkilöstövähennyksistä luovutaan hallitusohjelman tiedettä ja tutkimusta koskevan tavoitteen mukaisesti.

Kansainvälisyystavoitteen saavuttamiseksi Akatemia pyrkii jatkossakin saamaan johtavaa roolia uusissa EU:n verkostoissa ja hankkimaan niiden hallintaan EU-rahoitusta. Viimeaikaisissa Suomea koskeneissa tutkimus- ja innovaatiopoliittisissa selvityksissä on korostunut Suomen tieteen ja tutkimuksen vähäinen kansainvälisyys verrattuna muihin kehittyneisiin maihin. Suomen Akatemian mahdollisuudet Suomen tiedejärjestelmän kansainvälistämiseksi vähenevät rahoituksen vähentyessä.

Akatemia pitää tärkeänä, että toimintamenojen taso oikaistaan vuoden 2012 talousarviossa 14,0 miljoonan euron tasolle. Tämäkin toimintamäärätaso edellyttää merkittäviä sisäisiä leikkauksia ja joistain nykyisistä toiminnoista luopumista.

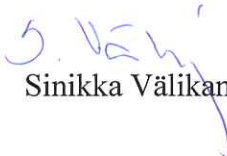

Suomen Akatemia korostaa, että panostukset tutkimukseen ja tieteen edistämiseen eivät ole vain kulueriä, vaan investointeja tulevaisuuteemme.

Ylijohtaja, hallinto

Ossi Malmberg

Yksikön johtaja

Sinikka Välikangas